Kystvandråd for den centrale del af Limfjorden, delområde 157 og 158
og Kystvandråd for Thisted Bredning, delområde 236

Referat fra 6. møde i faglig baggrundsgruppe for de to kystvandråd i Limfjordens opland, 5. november 2026, kl. 09:30-11:45

Mødet blev holdt som et virtuelt møde via MS Teams.

Referent: Anders H. Andersen, Viborg Kommune

Bilag (er udsendt sammen med mødeindkaldelsen):
Bilag 1: Thisted Kystvandråd - muslinger
Bilag 2: Projektbeskrivelse – Historiske N-puljer DHI AU m.fl.
Bilag 3: Arbejdsrapport Thisted Bredning 3.11.2026
Bilag 4: Elefantgræs som kvælstofvirkemiddel – ansøgning til Kystvandrådet 261030

Referat og vedhæftet præsentation kan offentliggøres. Bilag 1-4 er interne dokumenter.

Indledningsvist bød Anders H. Andersen, Viborg Kommune velkommen. Og den udsendte dagsorden blev godkendt. Endelig blev der budt velkommen til Bent Halkjær Hedegaard, Velas, i baggrundsgruppen. Bent erstatter Eja Lund, Velas, som har skiftet job, og derfor er trådt ud af baggrundsgruppen.

Mødedeltagere:
- Thyge Nygaard, Danmarks Naturfredningsforening – udpeget af kystvandråd (deltog i første del af mødet)
- Bent Halkjær Hedegaard, Velas – udpeget af kystvandråd
- Erik Fjendbo Jørgensen, Fjordland - udpeget af kystvandråd
- Lene Andersen, Vesthimmerlands Kommune
- Jacob Bruun, Morsø Kommune
- Torben Bramming Jørgensen, Limfjordsrådets sekretariat
- Kristoffer Piil, Limfjordsrådets sekretariat
- Rune Therkildsen, Thisted Kommune (projektleder for kystvandrådet for Thisted Bredning)
- Anders H. Andersen, Viborg Kommune (projektleder for kystvandrådet for den centrale Limfjord)
- Anders Gade, Viborg Kommune

Afbud fra:
- Emil Bak, Skive Kommune
- Karen Timmermann, DTU Aqua – udpeget af kystvandråd
- Peter Sig Kristensen, Viborg Kommune

1. Nyt fra Kystvandrådet for den centrale Limfjord v. sekretariatet (kl. 09:30 – 09:45)

Anders H. Andersen gennemgik seneste nyt fra Kystvandrådet for den centrale Limfjord med fokus på det seneste møde i kystvandrådet, som blev afholdt den 10. september 2026.

Kystvandrådet efterspørger feedback på de anbefalinger, der blev indsendt fra det gamle kystvandråd (2023) samt det nuværende råds indsatsscenarier (indsendt i maj 2026).

Orientering om større tværgående projekter i oplandet til den centrale Limfjord (Signaturprojekt Tastum Sø, Helhedsprojekt Simested Å og Helhedsprojekt Karup Å).

Landbrugets repræsentanter i kystvandrådet er blevet lidt nervøse for at deltage i udtagningsprojekter, da de har svært ved at gennemskue, om det under den nye kvælstofregulering vil være bedre for dem at anvende jorden til brak.

Indledende drøftelse af, om der er behov for at kystvandrådsordningen fortsætter efter 2027.

Orientering om projekt vedr. kvælstof-ækvivalenter i Limfjorden (tidl. kaldet Kvælstofudveksling i Limfjorden). Projektet laves af DHI uden for forsøgsprojekt-ordningen. Begge kystvandråd er med i projektet.

Et evt. forsøgsprojekt vedr. sammenstilling af data fra forsøgsprojekt vedr. Måling af vand- og næringsstoftransport og hot-spot analyse i deloplande og nyeste retentionskort kan forventeligt ikke nås inden afslutningen af nuværende kystvandrådsperiode. Kystvandrådene kan anbefale projektet i deres afsluttende rapportering i 2027.

Se desuden præsentation.

2. **Nyt fra Kystvandrådet for Thisted Bredning v. sekretariatet (09:45 – 10:00)**

Rune Therkildsen gennemgik seneste nyt fra Kystvandrådet for Thisted Bredning med fokus på det seneste møde i kystvandrådet, som blev afholdt den 2. september 2026.

Synteserapporten (Arbejdsrapport vedr. eksisterende data for Thisted Bredning – se bilag 3) er næsten færdig. AU forventer, at rapporten følges op af en artikel i Vand og Jord. Der arbejdes på at få forskerne til at præsentere resultaterne for baggrundsgruppen.

Projektet med kvælstofækvivalenter for Limfjorden er bestilt hos DHI, bl.a. for at få afklaret om Thisted Bredning kan få gavn af reduktioner i andre vandområder i Limfjorden. I samme projekt er der bestilt en analyse af strømningsmønstre i Limfjorden. Denne del af projektet finansieres af Kystvandrådet for den Centrale Limfjord.

DTU har færdiggjort notat vedr. Vurdering af potentiale og miljøeffekter ved etablering af blåmuslingebanker og blåmuslingeproduktion i vandområde Thisted Bredning (se bilag 1).

Kystvandrådet har drøftet hvordan rådets arbejde formidles bedst muligt.

Kystvandrådet har drøftet udformning, prioritering etc. ifm. den kommende ansøgningsrunde for forsøgsprojekter. Projekt vedr. historiske N-puljer (Sedimentfluxe) er højest prioriteret. Projektet med muslingeskrab laveste prioritet.

3. Måling af vand- og næringsstoftransport og hot-spot analyse i deloplande (fælles forsøgsprojekt) – foreløbig status v. Anders H. Andersen (kl. 10:00 – 10:15)

Siden sidst er der gennemført yderligere to synkron-målerunder (anden og tredje runde). Bearbejdning af resultaterne er forsinket. Punktet udsættes derfor til næste møde primo 2027, hvor der arbejdes på

at AU, Ecoscience præsenterer de samlede resultater, idet fjerde og sidste målerunde forventes gennemført umiddelbart efter årsskiftet.

4. **Analyse vedr. reetablering af naturlige vandstandsvariationer i Hjarbæk Fjord (KVR centrale Limfjord) – foreløbig status v. sekretariatet (kl. 10:15 – 10:30)**

   Anders H. Andersen gav en status på projektet. Se desuden præsentation.

   DHI er i gang med analysen, som endnu ikke er endelig. De foreløbige resultater viser, at der kan være en ret betydelig kvælstofeffekt i størrelsesorden 10 – 50 tons kvælstof årligt. Estimatet er foreløbigt, og skal trykprøves yderligere, inden resultatet kan offentliggøres. Der vil sandsynligvis også være en fosfor-effekt ved at tillade hyppigere oversvømmelser af å- og fjordnære arealer.

   I forbindelse med vurdering af projektets effekter på omgivende natur, skal der være opmærksomhed på, at der kan være noget natur, som ikke kan tåle at blive oversvømmet med saltvand.

   En lignende analyse er i gang ifm. kystvandrådsarbejdet for Mariager Fjord. Resultaterne er ikke sammenlignelige, da næringsstofindholdet i Hjarbæk Fjord og tilstødende vandløb, er højere end i Mariager Fjord.

   Der kan være to områder i Thisted Bredning, hvor en lignende analyse kunne være interessant. Hovsør samt fjordene ved Vejlerne .

5. **Vurdering af potentiale og miljøeffekter ved etablering af blåmuslingebanker og blåmuslingeproduktion i vandområde Thisted Bredning v. sekretariatet (10:30 – 10:45)**
   Muslingenotatet (vedhæftet som bilag 1) er færdigt. Rune gennemgik notatets overordnede resultater. Thisted Bredning er velegnet til muslingeproduktion. På vandområdeniveau medfører scenarierne med seks anlæg og seks muslingebanker en forholdsvis beskeden positiv effekt på vandkvaliteten (vandets klarhed). Lokalt, i og omkring anlæg og banker, var den positive effekt på vandkvaliteten markant større.

   Effekten af muslingeproduktion er interessant at undersøge nærmere. Kystvandrådet for Thisted Bredning bliver præsenteret for forskellige muligheder på næste møde.

6. **Drøftelse og faglig prioritering af mulige projektforslag til forsøgsordningen 2026 – 2027 (10:45 – 11:25)**
   a) Forsøgsprojekt om historisk afvikling af kvælstofpuljer (se bilag 2)
      Baggrundsgruppen anbefaler dette projekt med høj prioritet. Det forventes, at flere kystvandråd indgår som part i et evt. projekt. Kystvandrådet for Ringkøbing Fjord overvejer deres deltagelse. Baggrundsgruppen finder, at projektet er relevant for alle de undersøgte kystvande. Og at så mange kystvandråd som muligt står bag ansøgningen.
   b) Elefantgræs som virkemiddel (se bilag 4)
      Projektforslaget er udarbejdet af AU Viborg på baggrund af en henvendelse fra et medlem af Kystvandrådet for den centrale Limfjord. Det blev diskuteret, om projektet er relevant for kystvandrådet og om det opfylder kriterierne for forsøgsprojektordningen. Baggrundsgruppen vurderer, at det meget landbrugsorienterede projekt sandsynligvis passer bedre ind i en anden tilskudsordning. Projektet kunne f.eks. passe ind i et projekt udenfor kystvandrådsarbejdet som hedder ”Sammen om den grønne omstilling af landbruget”, som omhandler afsøgning af markedsinteresser/afsætningsmuligheder.
      Samlet vurderer baggrundsgruppen dog, at projektet opfylder kriterierne for forsøgsprojekter.

Baggrundsgruppen finder også, at det umiddelbart er begrænset, hvor meget nyt, projektet vil bidrage med. Det er kendt at elefantgræs fungerer godt som kvælstof-virkemiddel. Udfordringerne ligger især i det markedsmæssige (hvad kan produktet bruges til, hvem kan/vil aftage og hvordan er økonomien). Baggrundsgruppen anbefaler dette projekt med lav prioritet.

c) Effekter af iltsvind i Limfjorden (præsenteres ved mødet)

Emnet er foreslået af et medlem af Kystvandrådet for den centrale Limfjord. Efterfølgende har sekretariatet haft en kort indledende drøftelse med AU, Ecoscience, om et muligt forsøgsprojekt. Forsimplet fortalt laves effektvurderinger af iltsvind som hovedregel for september, da det typisk er her iltsvindet er værst. Det gælder også de effektvurderinger, der er lavet for Limfjorden. Imidlertid er iltsvind i Limfjorden lidt anderledes end det generelle billede, idet en kombination af lavt vand og blæst ofte mindsker iltsvindsproblemerne i september. Så i Limfjorden er iltsvindet typisk værst i juli – august. Så det kunne være genstand for et forsøgsprojekt.
Det vil være hensigtsmæssigt at se på hele Limfjorden og ikke kun på den centrale Limfjord. Det er aftalt, at sekretariatet snarest drøfter mulighederne nærmere med AU, Ecoscience.
Baggrundsgruppen finder emnet interessant. Men det bidrager ikke med ny viden til at få fjorden i bedre tilstand.

d) Marin naturgenopretning (drøftes ved mødet)

Baggrunden for pkt. 6d er, at Kystvandrådet for den centrale Limfjord har besluttet, at sekretariatet kan arbejde videre med et muligt forsøgsprojekt om marin naturgenopretning. Emnet har været drøftet tidligere i rådet.
Især lokalt kan marine virkemidler have en positiv effekt. Sekretariatet har imidlertid svært ved at se et muligt forsøgsprojekt, som kan udføres i det korte tidsrum som er til rådighed.
Muslingeproduktion og udplantning af ålegræs er allerede undersøgt i det gamle kystvandråd. Og med den nuværende (dårlige) vandkvalitet i den centrale Limfjord, er betingelserne for øvrig marin naturgenopretning meget dårlige, undtaget stenrev på helt lavt vand.
Baggrundsgruppen drøftede emnet uden at komme frem til et muligt forsøgsprojekt.
Der var enighed om, at forholdene vil blive mere egnede, primært i vandomr. 157, når vandkvaliteten (vandets klarhed) er forbedret, som følge af reduceret næringsstofbelastning fra oplandet. Det er imidlertid vanskeligt at sige, hvornår der kan ses en effekt (om det tager 2, 4 eller flere år).

Marin naturgenopretning sker ofte i form af lokale initiativer. Her kunne et notat, som gennemgår de enkelte virkemidler og udpeger egnede områder i vandomr. 157 være til stor hjælp. Det kan ikke foregå via forsøgsprojektordningen.

7. Eventuelt

Henvendelse fra SEGES til sekr. for Kystvandrådet for Thisted Bredning. SEGES overvejer (sammen med DCE, Ecoscience) et forsøgsprojekt, der skal se nærmere på sediment i pumpelag / afvandingskanaler. Primært med fokus på fosfor. Baggrundsgruppen vurderer ikke, at det er særlig relevant for den centrale del af Limfjorden, da vi ikke har ret mange pumpelag. I Thisted Bredning er de fleste pumpelag allerede planlagt nedlagt, og her vil en evt. fosforproblematik blive behandlet i de enkelte projekter.

8. Tak for i dag (11:45)

Anders H. Andersen sagde tak for i dag